Verslag van uitzetten Hooibeestje in de Gelderse Poort - projectjaar 2 (2014)

December 2014

Flora- en Faunawerkgroep Gelderse Poort
Bart Beekers & Kim Huskens

In 2014 heeft de Flora- en Faunawerkgroep Gelderse Poort in nauwe samenwerking met de Vlinderstichting en Staatsbosbeheer voor het tweede jaar gewerkt aan de uitzetproef van het Hooibeestje (*Coenonympha pamphilus*) in de Gelderse Poort. De uitvoering vond plaats conform het projectvoorstel waarvoor het ministerie van EZ op 22 april 2013 een ontheffing verleende.

Bijplaatsing in 2014:

Afgelopen jaar werden op 23 mei in afstemming met lokale experts van de Vogelwacht 98 dieren weggevangen op Vliegbasis Volkel, waar de grootste populatie Hooibeestjes van Nederland huist. Alle dieren zijn diezelfde avond op de beoogde uitzetlokaties (Groenlanden en Millingerwaard) in de Gelderse Poort vrijgelaten. In de Millingerwaard is bovendien een tweede locatie toegevoegd (Millingerwaard-B). Conform de haalbaarheidsstudie werden in de nazomer wederom Hooibeestjes gevangen afkomstig van de tweede generatie. Vanwege slechte weersomstandigheden kon dit pas op 29 augustus plaatsvinden, aan het einde van de vliegtijd. Desalniettemin werden 92 exemplaren gevangen en losgelaten in bovengenoemde gebieden. Zie tabel 1 voor een overzicht. Zie figuren 1 en 2 voor een overzicht van de uitzetlocaties.

	Groenlanden	Millingerwaard-A	Millingerwaard-B	Totaal
08-06-2013	35	35		70
09-08-2013	44	44		88
23-05-2014	32	32	34	98
29-08-2014	31	30	31	92

Tabel 1. Uitzetlocaties- en data van Hooibeestjes in De Groenlanden en Millingerwaard 2013-2014

Monitoring in 2014:

Vooraf aan de eerste bijplaatsing in mei vond in beide gebieden een inventarisatie plaats om meer inzicht te verkrijgen in de resultaten van de eerste uitzettingen in 2013. Er werden op 18 mei 16 exemplaren waargenomen in de Millingerwaard en 21 exemplaren op 19 mei in de Groenlanden. Bewijs van voortplanting en in redelijke dichtheden rondom beide uitzetlocaties.
Vooraf aan de tweede bijplaatsing is door De Vlinderstichting in het kader van het Meetnet Vlinders een soortgerichte vlinderroute uitgezet in De Groenlanden. De aantallen Hooibeestjes worden voortaan op deze route via een gestandaardiseerde methode gemonitord waarbij elk jaar een trend kan worden berekend en meer inzicht wordt verkregen in de voorkeurshabitat. Hoe langer (meer jaren achter elkaar) deze route wordt geteld, hoe betrouwbaarder de trend.

Lokale betrokkenheid en losse waarnemingen:

Door de bekendheid van het project bij vele lokale natuurliefhebbers wordt er extra gelet op Hooibeestjes en werd al op 15 april 2014 een eerste imago gefotografeerd. Bijzonder om bij een startende populatie al aan het begin van de vliegtijd een imago te zien.
Het netwerk aan vrijwilligers maakt het mogelijk om breder dan de uitzetlocaties te kijken. Zo zijn er afgelopen zomer in De Groenlanden en Millingerwaard meerdere Hooibeestjes waargenomen tot een kilometer van de uitzetlocaties (figuur 1 en 2), waarbij in de Millingerwaard voortplanting wordt vermoed op een nieuwe locatie ten zuidoosten van een uitzetlocatie.

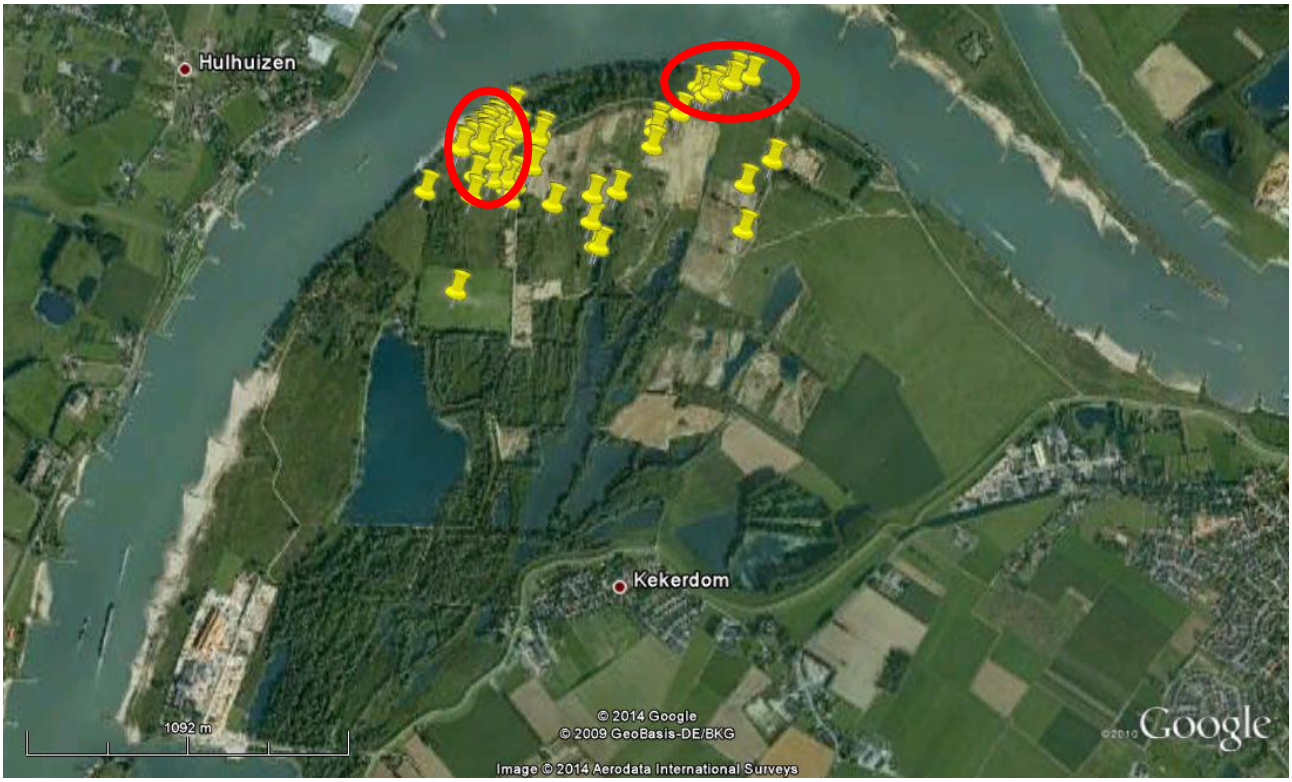

Figuur 1. Waargenomen Hooibeestjes (imago's) in de Millingerwaard (2014). De rode lijnen geven de uitzetlocaties weer.

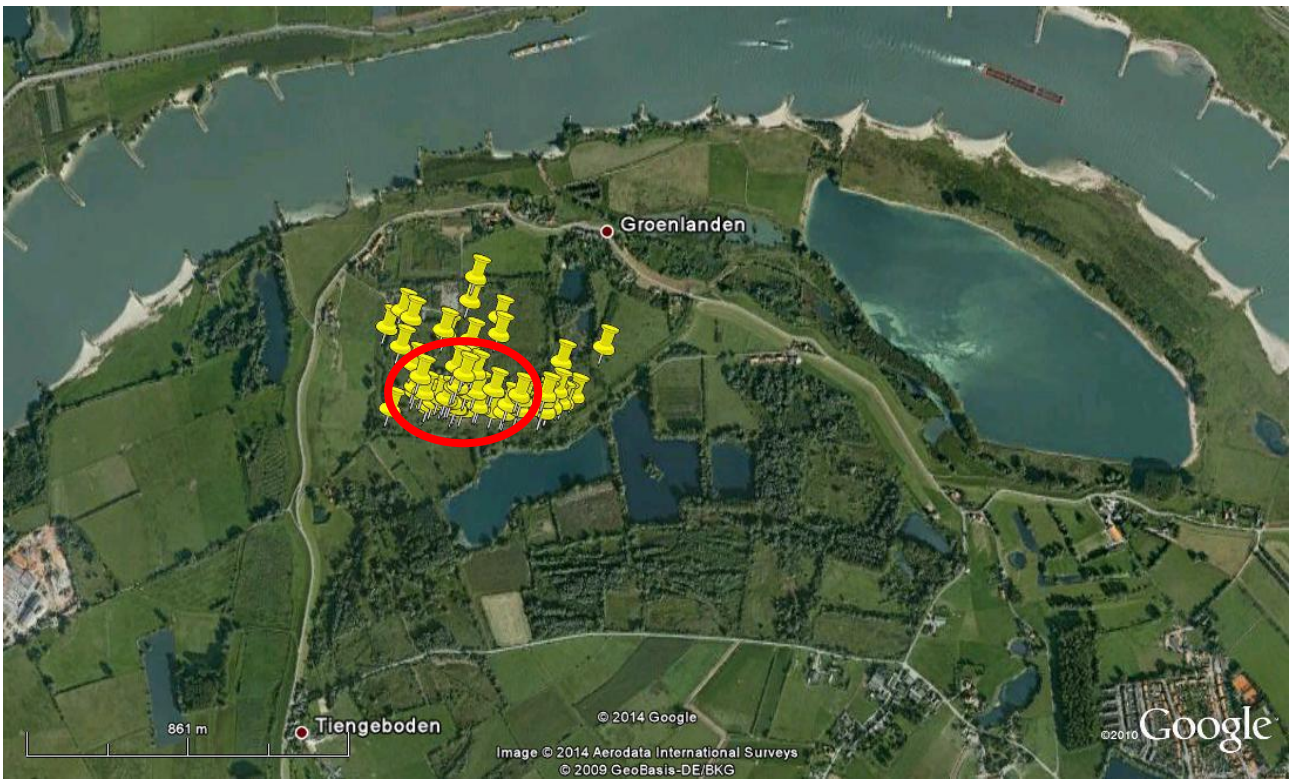

Figuur 2. Waargenomen Hooibeestjes (imago's) in De Groenlanden (2014). De rode lijn geeft de uitzetlocatie weer.

Over voortplanting:

Tot half september zijn er Hooibeestjes gemeld waaronder enkele verse exemplaren die vermoedelijk afkomstig zijn van een partiele derde generatie. Dit kon gebeuren door het vroege voorjaar van 2014, waardoor de eerste generatie al twee weken eerder vloog dan in andere jaren. Hierdoor ontwikkelde de tweede generatie zich eerder en konden nakomelingen van de tweede generatie zich nog volledig ontwikkelen tot vlinder om als partitiele derde generatie te vliegen in september. Deze spreiding van de vliegtijd is een zeer gunstige ontwikkeling. Het maakt de soort minder kwetsbaar voor o.a. slechte weersomstandigheden.

In 2015 gaan we door met monitoren en zullen we conform de haalbaarheidsstudie nieuwe generaties Hooibeestjes bijplaatsen om te voorkomen dat beide minipopulaties door onvoorziene "rampen" (extreme droogte, hoog water, te nat voorjaar, late nachtvorst) alsnog uitsterven. Nieuwe bijplaatsingen en -locaties zullen mede bepaald worden op basis van de voorjaarsmonitoring in 2015.
Wij hebben goede hoop dat het Hooibeestje in 2015 geheel op eigen benen staat en zich misschien zelfs vanuit de Gelderse Poort verder over het rivierengebied kan verspreiden.
Ter afsluiting zal een rapportage worden opgesteld en een publicatie met resultaten.